

24.10.2018

EOAK/5116/2018

Perustuslakivaliokunnalle

Asia: Hallituksen esitys HE 202/2017 vp laiksi siviilitiedustelua koskevaksi lainsäädännöksi

Eduskunnan perustuslakivaliokunta on pyytänyt eduskunnan oikeusasiamieheltä asiantuntijalausuntoa yllä mainitusta hallituksen esityksestä.

Esitän lausuntonani kunnioittavasti seuraavan.

I VALTIOSÄÄNTÖISIÄ LÄHTÖKOHTIA

Yleisiä näkökohtia ehdotetuista tiedustelutoimivaltuuksista

Keskeisimmät ehdotettujen keinojen vaarantamat perusoikeudet ovat yksityiselämän ja henkilötietojen suoja sekä luottamuksellisen viestinnän salaisuus. Osa ehdotettujen keinojen säätämisestä tavallisena lakina on edellyttänyt perustuslain 10 §:n muuttamista. Perustuslakivaliokunnan myötävaikutuksella (PeVM 4/2018 vp) säädetyllä lailla 5.10.2018/817, joka tuli voimaan 15.10.2018, pykälän 3 momenttia on muutettu ja lakiin on lisätty uusi 4 momentti seuraavasti:

Lailla voidaan säätää perusoikeuksien turvaamiseksi tai rikosten selvittämiseksi välttämättömistä kotirauhan piiriin ulottuvista toimenpiteistä.

Lailla voidaan säätää välttämättömistä rajoituksista viestin salaisuuteen yksilön tai yhteiskunnan turvallisuutta taikka kotirauhaa vaarantavien rikosten tutkinnassa, oikeudenkäynnissä, turvallisuustarkastuksessa ja vapaudenmenetyksen aikana sekä tiedon hankkimiseksi sotilaallisesta toiminnasta taikka sellaisesta muusta toiminnasta, joka vakavasti uhkaa kansallista turvallisuutta.

Perustuslain muuttamisen lisäksi edellyttää käsiteltävänä olevaan lakiehdotukseen sisältyvien perusoikeuksiin kajoavien toimivaltuuksien säätäminen, että kukin yksittäinen toimivaltuussäännös täyttää yleiset perusoikeuksien rajoitusedellytykset (PeVM 25/1994 vp).

Voimassa olevaa, salaiset tiedonhankintatoimivaltuudet sisältävää poliisilakia (872/2011) säädettäessä perustuslakivaliokunta totesi lausunnossaan (PeVL 67/2010 vp – HE224/2010 vp):

Perusoikeusuudistuksen jälkeen viimeistään on vakiintunut käsitys, että perusoikeuksien rajoittamisen sallittavuutta tulee arvioida paitsi yksittäisiin perusoikeussäännöksiin mahdollisesti sisältyvien lakivarausten kannalta myös perusoikeuksien rajoittamista koskevien yleisten oppien mukaisesti (PeVM 25/1994 vp, s. 4—6). Rajoittamisen yleiset edellytykset koskevat ennen muuta vaatimusta säätää rajoituksesta lailla, rajoituksen tarkkarajaisuutta ja täsmällisyyttä, rajoittamisen perusteena olevien syiden hyväksyttävyyttä, suhteellisuusvaatimuksen täyttymistä perusoikeutta rajoitettaessa, rajoitukseen liittyvien oikeusturvajärjestelyjen riittävyttä ja rajoituksen ristiriidattomuutta Suomen kansainvälisten ihmisoikeusvelvoitteiden kanssa. (Ks. PeVL 5/1999 vp, s. 2/I.)

Perustuslain 10 §:n muuttamista koskevassa mietinnössään perustuslakivaliokunta korosti perusoikeuksien yleisten rajoitusedellytysten merkitystä uutta ehdotettua rajoitusperustetta tulkittaessa. Valiokunta totesi muun muassa, että välttämättömyysvaatimuksesta seuraa, että luottamuksellisen viestin salaisuuden suojaan puuttumisen tulee olla mahdollisimman kohdennettua ja rajattua. Välttämättömyysvaatimuksen täyttymiseksi ei perustuslakivaliokunnan mielestä riitä, että tiedon hankkimisen luottamuksellisista viesteistä voidaan yleisesti katsoa edistävän kansallista turvallisuutta. Sen sijaan on osoitettava, että tiedon hankkiminen kussakin yksittäistapauksessa ja siihen liittyvät yksilökohtaiset perusoikeuksien rajoitukset ovat tehokkaita ja välttämättömiä keinoja hankkia tietoja kyseisessä tilanteessa kansallista turvallisuutta vakavasti uhkaavasta toiminnasta.

Valtiosääntöoikeudellisen tulkinnan lähtökohtana valiokunta tähdensi myös sitä, että perustuslaista johtuu tarve yhtäältä tulkita kansallisen turvallisuuden käsitettä suppeasti sekä toisaalta asettaa uhan vakavuusaste korkealle. Rajoitusperusteeseen vetoavalla on myös velvollisuus esittää riittävät perustelut sille, että jokin toiminta voi muodostua vakavaksi uhaksi kansalliselle turvallisuudelle.

Perustuslakivaliokunta korosti myös, että perustuslaissa turvattu perusoikeussuojan taso voi olla korkeampi kuin suojan vähimmäistason asettavista ihmisoikeusvelvoitteista johtuu.

Hallituksen esityksen jaksoissa 2.4–2.5 on käyty lävitse asiaan vaikuttavia kansainvälisten sopimusten ihmisoikeusvelvoitteita ja Euroopan unionin perusoikeuskirjaa.

Euroopan ihmisoikeussopimuksesta johtuvia edellytyksiä viestintään puuttumiseksi käydään lävitse hallituksen esityksen sivuilla 51–64. EIS 8 (2) artiklan mukaan artiklan takaamiin oikeuksiin saadaan puuttua silloin kun laki sen sallii ja se on välttämätöntä demokraattisessa yhteiskunnassa artiklassa mainittujen etujen suojaamiseksi tai turvaamiseksi.

Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen kriteerit tele- ja verkkovalvonnan mahdollistavalle lainsäädännölle käyvät ilmi muun muassa tuomioista *Weber and Saravia v. Saksa*, no. 54934/00 (29.6.2006) ja *Roman Zakharov v. Venäjä*, no. 47143/06 (14.12.2015) sekä tänä vuonna (19.6.2018) annetusta tuomiosta *Centrum för Rättvisa v. Ruotsi*, no. 35252/08.

Kriteereitä on kuvattu oikeuskirjallisuudessa muun muassa seuraavasti (Hirvelä, Päivi – Heikkilä, Satu: Ihmisoikeudet, Käsikirja EIT:n oikeuskäytäntöön, 2017, s. 840–842).:

On oleellisen tärkeää, että valvontaa koskevat säännökset ovat selkeät ja yksityiskohtaiset ja ottavat huomioon yhä hienovaraisemmaksi kehittyvän teknologian antamat mahdollisuudet valvonnan toteuttamiseen. Laissa tulee siten olla selkeästi ilmaistuna ne olosuhteet joissa salaista (verkko)valvontaa voidaan käyttää. Myös luvan myöntävän viranomaisen harkintavallan tulee olla tietyissä selkeissä rajoissa mielivallan estämiseksi.

Nämä perusteet todettiin muun muassa tapauksessa *Kennedy v. Yhdistynyt kuningaskunta*, no. 26839/05, jossa todettiin laillisuusvaatimuksen toteutuvan kolmen edellytyksen täytyessä: 1) puuttumiseen on oltava oikeusperusta kansallisessa laissa (*basis in the domestic law*), 2) lain on oltava laillisuusperiaatteen mukainen ja saatavilla (*compatible with the rule of law*), 3) sen seuraamusten tulee olla ennakoitavissa (*the person concerned must be able to see the consequences of the law to him*). Henkilön tulee, vaikka oikeudellista apua käyttäen, kyetä ennakoimaan laista hänelle johtuvat seuraukset.

Kriteerit tiivistettiin telekuuntelua koskevissa tapauksissa *Weber ja Saravia v. Saksa* ja *Roman Zakharov v. Venäjä* (verkkovalvonta) vielä seuraavasti: laissa tulee määritellä 1) ne rikokset, joiden osalta telekuuntelua voidaan käyttää, 2) ne henkilöt, joihin se voidaan kohdistaa, sekä 3) kuuntelun kesto, 4) saadun tiedon tutkintaa, käyttöä ja säilyttämistä koskeva menettely, 5) varotoimet välitettäessä saatua aineistoa muille osapuolille, sekä 6) ne olosuhteet, joiden vallitessa saatu tieto ja aineisto tulee tuhota.

Valvonnan tarpeellisuuden (*necessity*) ja sen kontrollin (*review and supervision*) osalta oleellista on, että niissäkin tilanteissa, joissa valvonnan perusteena on kansallinen turvallisuus, järjestelmä antaa turvaa mielivaltaa vastaan. Tätä turvaa se, että salaisten valvontakeinojen *kontrolli tapahtuu kolmessa vaiheessa: annettaessa lupa valvontakeinojen käyttöön, valvontaa toimitettaessa ja sen päätyttyä*. Koska kaksi ensimmäistä

vaihetta ei voi tulla kohteen tietoon, tulee menettelyn itsessään antaa turva mielivaltaa vastaan. Siten on toivottavaa, että *valvontavastuu uskotaan tuomarille*, sillä oikeudellinen kontrolli turvaa parhaiten itsenäisyyden ja puolueettomuuden vaatimukset. Jälkikäteisten keinojen osalta tiedustelun kohteelle ilmoittaminen ja hänen mahdollisuutensa saattaa tiedustelun laillisuus kyseenalaiseksi tai vaihtoehtoisesti jokaisen potentiaalisen kohteen mahdollisuus saattaa häneen kohdistunut valvonta tuomioistuimen tutkittavaksi, voivat olla riittäviä jälkikäteisiä keinoja.

Säädettävän lain tulee siis jokaisen toimivaltuuden osalta täyttää perustuslakivaliokunnan esittämät edellä mainitut vaatimukset, EIS:n 8 (2) artiklassa säädetyt vaatimukset sekä EIT:n ratkaisukäytännönsään edellyttämät kriteerit.

Kansallista turvallisuutta vakavasti uhkaavan toiminnan (ja sotilaallisen toiminnan, HE 203/2017 vp) paljastaminen ja torjuminen on luonnollisesti tärkeä tavoite, jonka nojalla tiedustelutoimivaltuuksien antamista tiedusteluviranomaisille voidaan pitää sinänsä hyväksyttävänä ja kannatettavana.

Olen ollut useita kertoja kuultavana tiedustelulainsäädäntöä valmistellessa työryhmissä ja antanut hallituksen esitysluonnoksista lausunnot. Useita tärkeinä pitämiäni näkökohtia on otettu huomioon nyt käsiteltävässä hallituksen esityksessä.

On kuitenkin todettava, että hallituksen esityksessä ehdotetut tiedustelutoimivaltuudet ovat täsmällisyydeltään ja tarkkarajaisuudeltaan varsin etäällä nykyisten salaisten pakkokeinojen ja salaisten tiedonhankintakeinojen käyttöedellytyksistä. Lisäksi samoja keinoja saisi käyttää tiedustelussa pitemmän aikaa ja väljemmin kohdennettuina kuin salaisessa tiedonhankinnassa. Nämä erot johtuvat keskeisesti tiedustelutoiminnan luonteesta.

Perustuslakivaliokunnan olisi arvioitava, voidaanko perusoikeuksien yleisiä rajoitusedellytyksiä tulkita tiedustelun yhteydessä väljemmin kuin salaisessa tiedonhankinnassa, vaikka kysymys olisi samojen keinojen käytöstä.

Kysymys on uuden tyyppisestä lainsäädännöstä, johon perustuslakivaliokunta ei aikaisemmin ole ottanut kantaa. Lähimmät vertailukohdat ja perustuslakivaliokunnan linjaukset löytyvät salaisia tiedonhankintatoimivaltuuksia koskevista säännöksistä. Tämän vuoksi pyrin jäljempänä tuomaan esille niiden ja ehdotettujen tiedustelumenetelmien keskeisiä eroja.

II PERUSOIKEUSSUOJAN KANNALTA MERKITYKSELLISIÄ TIEDUSTELU- MENETELMIEN JA SALAISEN TIEDONHANKINNAN KEINOJEN EROJA

1. Nykyisiä salaisen tiedonhankinnan keinoja voidaan käyttää tiedustelussa väljemmin edellytyksin.

Salaisten tiedonhankintakeinojen käyttöperusteille yhteinen piirre on se, että ne on määritelty henkilö- ja rikoslähtöisesti. Niitä voidaan kohdistaa vain sellaiseen henkilöön tai käyttää hankittaessa tietoa vain sellaisen henkilön toiminnasta, jonka voidaan perustellusti olettaa tulevaisuudessa syyllistyvän tai jo syyllistyneen tietyn rangaistusuhan täyttävään rikokseen tai sellaisen valmisteluun. Jos tällaista tiettyyn henkilöön liittyvää rikostorjunnallista perustetta ei ole olemassa, salaisen tiedonhankintakeinon käyttö ei ole mahdollista.

Siviilitiedustelu ei puolestaan ole rikosperusteista vaan siinä on kyse huomattavasti epämääräisemmästä ilmiö- tai uhkaperusteisesta tiedonhankinnasta. Tiedustelumenetelmän käytön yleisenä edellytyksenä on, että sillä voidaan perustellusti olettaa saatavan tietoja sellaisesta siviilitiedustelun kohteena olevasta toiminnasta, joka vakavasti uhkaa kansallista turvallisuutta. Kansallisen turvallisuuden käsitesisältö on varsin epämääräinen eikä sitä ole laissa tarkemmin määritelty. Tämän vuoksi ehdotettujen tiedustelumenetelmien käyttöedellytykset ja niiden kohdentaminen on hyvin väljää verrattuna samojen keinojen käyttöön salaisessa tiedonhankinnassa.

Yleiset edellytykset tiedustelumenetelmien ja salaisten tiedonhankintakeinojen käytölle on muotoiltu samalla tavalla, eli molemmat perustuvat oletukseen tiedon saamisesta. Täsmällisyydeltään on kuitenkin aivan eri asia hankkia tietoa tietyn henkilön tietystä epäilystä rikoksesta, kuin jostakin toiminnasta, jonka voidaan olettaa voivan muodostua vakavaksi uhaksi kansalliselle turvallisuudelle (ks. s. 177).

Kun tiedonhankinnan kohde on epämääräinen, myös se on epämääräisempää (salaiseen tiedonhankintaan verrattuna), liittykö tietty henkilö siihen toimintaan, josta tietoa hankitaan.

Hallituksen esityksen mukaan (s. 172) ”Tiedustelumenetelmän käytön edellytyksenä ei olisi, että uhkaavan toiminnan taustalla oleva taho olisi tunnistettu sillä hetkellä, kun tiedustelumenetelmän käyttöön ryhdytään. Tällä tarkoitettaisiin sitä, että tiedustelumenetelmiä voitaisiin käyttää myös uhkien havaitsemiseksi ja niiden aiheuttajina olevien tahojen tunnistamiseksi. Näin ollen tiedustelumenetelmän kohteena voisi olla henkilö tai henkilöryhmä, jolla voidaan olettaa olevan tietoa kansallista turvallisuutta uhkavasta toiminnasta (alleviivaus tässä). Tiedustelua voitaisiin kohdistaa sekä valtiolliseen että ei-valtiolliseen toimijaan tai sellaiseen henkilöön, joka toimii valtiollisen toimijan puolesta tai hyväksi.”

Siten tiedustelumenetelmien käyttö ei näyttäisi edes edellyttävän, että sen kohteena oleva henkilö on itse osallistumassa toimintaan, joka vakavasti uhkaa kansallista turvallisuutta. Riittävää olisi, että kohteella voidaan olettaa olevan tietoa kansallista turvallisuutta uhkaavasta toiminnasta.

Vastaavan kaltaisesta tilanteesta on perustusvaliokunta todennut esim. seuraavasti (PeVL 3/2001 vp - E 101/2000 vp, Valtioneuvoston selvitys ehdotuksesta Schengenin yleissopimuksen rajat ylittävää tarkkailua koskevan 40 artiklan soveltamisalan laajentamiseksi):

Schengenin yleissopimuksen 40 artikla sisältää määräyksiä rajan yli jatkuvasta henkilön tarkkailusta. Artiklan 1 kappale koskee oikeusapupyyntöön perustuvaa tarkkailua. Sopimuspuolen virkamiehet ovat oikeutettuja jatkamaan rikokseen osalliseksi epäillyn tarkkailua toisen sopimuspuolen alueella, kun se on antanut siihen luvan ennalta esitetyn oikeusapupyynnön pohjalta. Valmisteluasiakirjassa on ehdotettu artiklan soveltamisalan laajentamista siten, että rikoksesta epäillyn lisäksi voidaan tarkkailla sellaista muuta henkilöä, jonka tarkkailu voi helpottaa tutkintaa tai auttaa saamaan sen päätökseen erityisesti tekijän oleskelupaikan paikallistamisen kautta. Tarkoitus on tehdä mahdolliseksi tarkkailun kohdistaminen esimerkiksi epäillyn perheenjäseniin ja hänen läheisiinsä samoin kuin rikoksen uhriin.

Tarkkailu merkitsee puuttumista tarkkailtavan yksityiselämään. Asian valmistelussa on siten otettava huomioon yksityiselämän turvaa koskeva perustuslain 10 §:n 1 momentin perusoikeussäännös sekä Euroopan ihmisoikeussopimuksen 8 artiklan määräys jokaisen oikeudesta nauttia yksityiselämänsä kohdistuvaa kunnioitusta. Yksityiselämän kunnioittamista koskee myös Euroopan unionin perusoikeuskirjan 7 artikla. Asiaa valmisteltaessa tulee kiinnittää erityistä huomiota vaatimuksiin henkilön yksityiselämään puuttuvan sääntelyn hyväksyttävistä päämääristä, tarkkarajaisuudesta ja oikeasuhtaisuudesta.

Valiokunta suhtautuu valtioneuvoston tavoin varauksellisesti Schengenin yleissopimuksen 40 artiklan 1 kappaleessa tarkoitettun henkilöpiiriin laajentamiseen. Ehdotus poikkeaa Suomessa voimassa olevasta lainsäädännöstä, jonka periaatteiden mukaisesti tarkkailun edellytyksenä tulee olla tarkkailtavan jonkinasteinen myötävaikuttaminen rangaistavaan tekoon.

Vaikka tiedonhankinnan kohdentuminen on epätasaisesti kuin salaisessa tiedonhankinnassa ("voidaan olettaa"), on kynnys tiedustelumenetelmän käyttöön käytännössä sama. Ehdotetun "perustellusti olettaa saatavan tietoja" on perusteluissa (s. 178) selitetty tarkoittavan rikosperusteisissa toimivaltuuksissa käytettävä "on syytä epäillä" tai "on syytä olettaa" -kynnystä, joka on lainsäädännössä alhaisinta todennäköisyyttä tarkoittava.

Perustuslakivaliokunta on edellyttänyt, että "tiedon hankkiminen kussakin yksittäistapauksessa ja siihen liittyvät yksilökohtaiset pe-

rusoikeuksien rajoitukset ovat tehokkaita ja välttämättömiä keinoja hankkia tietoja kyseisessä tilanteessa kansallista turvallisuutta vakavasti uhkaavasta toiminnasta.”

Ehdotetun 5a luvun 4 §:n mukaan vain peitetoiminnan ja valeoston kohdalla edellytetään, että menetelmän käyttö on välttämätöntä. Näin on tosin myös salaisen tiedonhankinnan kohdalla.

Perustuslakivaliokunnan tulisi arvioida, täyttävätkö ehdotetut toimivaltuussäännökset välttämättömyysvaatimuksen ja ovatko ne riittävän tarkkarajaisia ja suhteellisuusvaatimuksen mukaisia laajentaessaan tiedustelun kohdistumaan ennakolta epämääräiseen joukkoon henkilöitä. Onko ehdotetussa laissa näiltä osin riittävällä tarkkuudella määritelty ne henkilöt, joihin salassa tehtävä tiedustelu voidaan kohdistaa (vrt. myös esim. Roman Zakharov v. Venäjä, § 231 ”a definition of the categories of people liable to have their telephones tapped”).

2. Nykyisiä salaisen tiedonhankinnan keinoja voidaan käyttää tiedustelussa pitemmän aikaa.

Monissa ehdotetuissa tiedustelumenetelmissä lupa voidaan antaa jopa kuusi kertaa pidemmäksi ajaksi (1 kk/6 kk) kuin mitä samaa keinoa voidaan käyttää salaisessa tiedonhankinnassa (5a luvun 6 §, 7 §, 11 §, 12 §, 14 §, 20 §).

Perustuslakivaliokunnan tulisi arvioida, onko tämä välttämätöntä ja suhteellisuusvaatimuksen mukaista.

3. Nykyisten salaisten tiedonhankintakeinojen käyttöalaa on tiedustelussa laajennettu sisällöllisesti ja menetelmällisesti

3.1 *Tiedustelussa telekuuntelun kohteena voi olla henkilö, kun taas salaisessa tiedonhankinnassa kohteena voi olla vain teleosoite tai –päätelaitte.*

Kun kohteena on henkilö (6 §), tiedusteluviranomainen voi kohdentaa telekuuntelua uusiin laitteisiin ja liittymiin, joiden oletetaan olevan henkilön käytössä. Tällaisessa menettelyssä teleosoitteen ja telepäätelaitteen liityntä tiedonhankinnan kohteena olevaan henkilöön jää tuomioistuinkontrollin ulkopuolelle.

Perustuslakivaliokunnan olisi arvioitava, ovatko oikeusturvajärjestelyt näiltä osin riittäviä. Perustuslakivaliokunta on Suomen lainsäädäntöön ensi kertaa telekuuntelua säädettyäessä todennut oleellisen oikeusturvakysymyksen olevan, että kuunteluvaltuuden edellytyksenä aina olisi riippumattoman tuomioistuimen yksittäistapauksessa konkreettisen rikosepäilyn johdosta antama lupa (PeVL 8/1994).

- 3.2 *Tiedustelussa monien keinojen kohteena voi olla henkilöryhmä, kun taas salaisessa tiedonhankinnassa samojen keinojen kohteena on oltava henkilö.*

Jos kohteena on henkilöryhmä (9 §, 10 §, 11 §, 12 §, 17 § ja 18 §), niin keinon kohdentuminen on epämääräisempää. Keiden katsotaan kuuluvan henkilöryhmään? Sen lisäksi keinon käytöstä ilmoittaminen on epäselvää eikä lakiehdotuksessa ole säädetty keille ilmoitus tehdään (tätä on käsitelty vain perusteluissa s. 186). Kohdehenkilölle tehtävällä ilmoituksella on hyvin keskeinen merkitys keinon käytön jälkikäteiskontrollissa. Usein vain kohdehenkilö voi tietää, pitävätkö keinon käytölle ilmoitetut perusteet paikkansa.

Perustuslakivaliokunnan olisi arvioitava, onko tämä väljennys välttämätön, ja onko ehdotettu sääntely tarkkarajaisuuden ja oikeusturvan kannalta hyväksyttävä.

- 3.3 *Tiedustelussa telekuunteluun voidaan käyttää tiedusteluviranomaisen omia laitteita, kun taas salaisessa tiedonhankinnassa käytetään säännönmukaisesti ulkopuolista operaattoria.*

Tiedusteluviranomaisesta riippumattoman operaattorin käyttäminen telekuuntelun toimeenpanossa on yksi oikeussuojata sille, että tiedusteluviranomaiset suorittavat vain tuomioistuimen luvan mukaista telekuuntelua.

Vastaavasti tietoliikennetiedustelussa kytkennän tekijänä ja luvanmukaisena tietoliikenteen luovuttajana on Suomen Erillisverkot Oy juuri sen varmistamiseksi, ettei tiedusteluviranomaiset saa laajempaa pääsyä tietoliikenteeseen kuin tuomioistuimen lupa sallii (s. 123).

Perustuslakivaliokunnan olisi arvioitava, täyttääkö ehdotettu sääntely vaatimuksen riittävästä oikeusturvajärjestelystä.

- 3.4 *Salaisessa tiedonhankinnassa teleosoitteen ja telepäätelaitteen yksilöintitietojen hankintaan käytettävä laite ei saa mahdollistaa telekuuntelua, kun taas tiedustelussa tällaista rajoitusta ei ole.*

Ehdotetun poliisilain 5 a luvun 15 §:n mukaan Viestintävirasto tarkastaa, ettei tekninen laite ominaisuuksiensa vuoksi aiheuta haitallista häiriötä yleisen viestintäverkon laitteille tai palveluille. Salaisessa tiedonhankinnassa (5 luku 25 §) Viestintäviraston tulee sen lisäksi tarkastaa, että laitetta voidaan käyttää ainoastaan yksilöintitietojen hankkimiseen.

Poliisilain muuttamista koskevaan hallitukseen esitykseen (HE 266/2004 vp) antamassaan lausunnossa perustuslakivaliokunta (PeVL 11/2005 vp) totesi mainitusta laitteesta:

”Ongelmallista kuitenkin on, että ehdotuksessa on kysymys sellaisesta teknisestä laitteesta, jolla voidaan esityksen perustelujen mukaan lisäksi siepata viestiliikennettä muutenkin, purkaa salauksia, kuunnella viestien sisältöä ja saada viestiyhteyksien tunnistamistietoja. Tarkoitus on teknisin ja valvonnallisin keinoin varmistua siitä, että laitetta käytetään vain yhteys- ja yksilöintitietojen hankkimiseen. Tällaisista perustuslain 10 §:ssä turvatus luottamuksellisen viestin salaisuuden suojaamisen kannalta olennaisista seikoista on valiokunnan mielestä välttämätöntä säätää laissa riittävän täsmällisesti esimerkiksi rajaamalla poliisin oikeus koskemaan ainoastaan sellaista laitetta, jota on teknisesti mahdollista käyttää siten, että vain ehdotetussa säännöksessä tarkoitetut yhteys- ja yksilöintiedot tulevat hankituiksi. Tämä on edellytys lakiehdotuksen käsittelemiselle tavallisen lain säätämisyjärjestyksessä.”

Perustuslakivaliokunnan olisi arvioitava, onko tämä väljennys välttämätön, ja täyttääkö ehdotettu sääntely vaatimuksen riittävistä oikeusturvajärjestelyistä. Kysymys on siitä, miksi sotilastiedustelun yhteydessä ei olisi tarvetta samanlaiseen perustuslakivaliokunnan edellyttämään rajoitukseen laitteen käyttöominaisuuksissa.

3.5 *Salaisessa tiedonhankinnassa tietolähteenä olevalle yksityiselle henkilölle ei voida luoda vääriä henkilö- ym. tietoja missään olosuhteissa, kun taas tiedustelussa se on mahdollista tietolähteen turvaamiseksi.*

Väärien henkilötietojen antaminen tietolähteelle voisi tarkoittaa tosiasiaa yksityisen henkilön peitetoimintaa, mikä ei käsitykseni mukaan voi olla hyväksyttävää muun ohella PL 124 §:n näkökulmasta. Tämän vuoksi vääriä henkilö- ym. tietoja ei voida antaa etukäteen tiedustelutiedon hankkimiseksi vaan ainoastaan tiedonhankinnan jälkeen tietolähteen turvaamiseksi (vrt. s. 90 ja 199). Jos etukäteen on tiedossa tietolähteen hengen tai terveyden uhka, tietolähdettä ei saa käyttää (tämä on nimenomaisesti todettu poliisilain 5 luvun 40 §:ssä).

Perustuslakivaliokunnan olisi arvioitava, onko ehdotettu sääntely hyväksyttävää ja tulisiko väärien henkilö- ym. tietojen käyttö pykälätekstissä (5a luku 25 § 5 mom.) rajata yksinomaan tiedonhankinnan jälkeen tapahtuvaan tietolähteen turvaamiseen.

3.6 *Salaisen tiedonhankinnan keinoja voidaan Suomen viranomaisen päätöksin käyttää vain Suomessa, kun taas tiedustelussa samoja keinoja voidaan käyttää myös ulkomailla suojelupoliisin päällikön päätöksellä ilman samoja oikeusturvajärjestelyjä kuin Suomessa.*

Ehdotetun poliisilain 5 a 39 §:n mukaan muualla kuin Suomessa toteutettavaan tiedustelumenetelmän käyttöön ei liittyisi samoja oikeusturvatakeita kuin Suomessa toteutettavaan tiedusteluun. Pykälän 3 momentin mukaan eräitä oikeusturvatakeita ”voidaan soveltaa” muualla kuin Suomessa toteutettavaan tiedusteluun. Mielestäni oikeusturvatakeiden käyttöä ei voida muotoilla näin.

Lakiehdotuksessa tai sen perusteluissa ei ole lainkaan käsitelty sitä tilannetta, että tiedustelumenetelmiä kohdennetaan Suomen ulkopuolella olevaan suomalaiseen (tai muuhun Suomessa vakituisesti asuvaan henkilöön).

Oikeuskirjallisuudessa on todettu, että suomalaiset viranomaiset ovat kaikessa virkatoiminnassaan myös ulkomailla Suomen perustuslain ja muun lainsäädännön sitomia. Sen vuoksi suomalaisten viranomaisten tulee myös ulkomailla toimiessaan taikka suhteessa ulkomailla asuviin tai oleskeleviin noudattaa Suomen perustuslain, myös perusoikeussäännösten vaatimuksia. Yksilö voi siten ulkomaillakin lähtökohtaisesti vedota Suomen valtion nähden Suomen perustuslain turvaamiin perusoikeuksiin, joskin eräät perusoikeudet – erityisesti TSS-oikeudet – voivat jo luonteensa puolesta rajautua koskemaan vain Suomen aluetta (Perusoikeudet, 2001: Hallberg ym. s. 133).

Ehdotetun sääntelyn mukaan olisi mahdollista, että Suomen ulkopuolella vaikkapa lomalla olevaan suomalaiseen kohdennettaisiin suomalaisen tiedusteluviranomaisen toimesta esimerkiksi telekuuntelua ilman samaa päätöksentekomenettelyä ja oikeusturvatakeita kuin Suomessa olisi sovellettava.

Salaisessa tiedonhankinnassa ulkomailla olevan suomalaisen telekuuntelu edellyttää nykyisin suomalaisen tuomioistuimen lupaa ja toiselle valtiolle osoitettua oikeusapupyynnön ja kohdemaassa oikeusapupyynnön täyttämiseen kyseisen valtion lainsäädännön mukaisesti.

Perustuslakivaliokunnan olisi arvioitava, täyttääkö ehdotettu sääntely vaatimuksen riittävästä oikeusturvajärjestelyistä.

4. Tiedustelussa on käytettävissä kokonaan uusia keinoja, joita salaisessa tiedonhankinnassa ei ole.

Näitä ovat paikkatiedustelu (26 §), jäljentäminen (28 §), lähetyksen pysäyttäminen jäljentämistä varten (32 §), tietojen saanti yksityiseltä yhteisöltä (50 §) ja tietoliikennetiedustelu (laki tietoliikennetiedustelusta siviilitiedustelussa).

Tiedonhankinnan kohdentamisen epätasällisyys korostuu erityisesti tietoliikennetiedustelussa, jossa on kysymys tietoliikenteen automatisoituun erotteluun perustuvasta teknisestä tiedonhankinnasta. Tietoliikennetiedustelu olisi ehdotetun tietoliikennetiedustelusta siviilitiedustelussa annettavan lain 4 §:n 2 momentin mukaan mahdollista myös muun kuin valtiollisen toimijan tietoliikenteeseen.

Perustuslakivaliokunnan olisi arvioitava, täyttävätkö ehdotetut säännökset vaatimuksen perusoikeuksiin kohdistuvien rajoitusten tarkkarajaisuudesta ja täsmällisyydestä.

III MUITA VALTIOSÄÄNTÖISIÄ HUOMIOITA

Tiedustelutehtävä

Esityksen perusteella jää epäselväksi ja hahmottumattomaksi, millä perusteella aloitetaan jokin tiedustelutehtävä, johon ehdotettuja tiedustelumenetelmiä käytetään. Ehdotetusta laista puuttuu sotilastiedustelua koskevaan ehdotukseen sisältyvän 9 §:n 6 kohdan kaltainen määritelmä tiedustelutehtävästä.

Tiedustelutehtävästä säätäminen on tärkeää tiedustelun luonteen epätasällisyydestä johtuen minkä lisäksi se rajaisi tiedustelukeinolla saadun tiedon käyttämistä. Tiedustelutehtävän määrittäminen edesauttaisi myös tiedustelutoimivaltuuksien käytön edellytysten arviointia ja mahdollistaisi tiedusteluvaltuuksien ja niillä saadun tiedon tehokkaan valvonnan. Myös tiedustelukeinojen käytön suhteellisuuden ja välttämättömyyden sekä menetelmän henkilöllisen kohdentamisen arviointi edellyttäisivät tietoa siitä rajatusta kokonaisuudesta, mistä tietoa hankitaan.

Kun tiedustelutehtävää ei ole määritelty, miten arvioidaan, mikä on tiedustelutehtävään liittymätöntä ns. ylimääräistä tietoa? Sotilastiedustelulakiehdotuksen 85 §:ssä on säädetty tiedustelutehtävään liittymättömän tiedon käyttämisestä toisessa tiedustelutehtävässä. Tietämissä tapauksissa siitä päättäisi tuomioistuin. Siviilitiedustelua koskeva ehdotuksesta vastaava säännös näyttää puuttuvan kokonaan. Tämä johtuu ilmeisesti juuri siitä, että tiedustelutehtävää ei lakiehdotuksessa ole edellytetty määriteltävän.

Perustuslakivaliokunnan on arvioitava, täyttääkö ehdotettu sääntely vaatimuksen tarkkarajaisuudesta ja täsmällisyydestä.

Tekninen katselu siviilitiedustelussa

Ehdotuksen mukaan tuomioistuin päättäisi vapautensa menettäneen henkilön teknisestä katselusta siviilitiedustelussa suojelupoliisin päällystöön kuuluvan poliisimiehen vaatimuksesta. Tehtävään määrätty tiedustelumenetelmien käyttöön perehtynyt suojelupoliisin päällystöön kuuluva poliisimies päättää muusta kuin edellä mainitusta teknisestä katselusta. (poliisilain 5a luvun 12 §)

Ehdotus poikkeaa lain 5 luvussa olevasta teknistä katselua koskevas-
ta säännöksestä, jonka mukaan tuomioistuin päättää teknisestä kat-
selusta pidättämiseen oikeutetun poliisimiehen vaatimuksesta, kun
katselu kohdistuu rikoslain 24 luvun 11 §:ssä tarkoitettuun kotirauhan
suojaamaan tilaan tai muuhun paikkaan taikka rikoksen johdosta va-
pautensa menettäneeseen henkilöön. Pidättämiseen oikeutettu poli-
isimies päättää muusta teknisestä katselusta.

Ehdotuksessa ei ole perusteltu miksi tiedustelukeinona käytettävässä
teknisessä katselussa tuomioistuimen päätöksentekovaltaa on ka-
vennettu ja vieläpä kotirauhan suojaaman (muun kuin vakituiseen
asumiseen käytettävän) tilan tai paikan osalta.

Koska yksi merkittävä tiedustelumenetelmien käytön kontrollikeino on
riippumattoman tuomioistuimen myöntämä lupa, on tuomioistuimen
pätöksentekovalta pidettävä vähintäänkin saman sisältöisenä kuin
mitä vastaavista keinoista rikostorjunnan osalta on säädetty.

Perustuslakivaliokunnan olisi arvioitava, täyttääkö ehdotettu sääntely
vaatimuksen riittävistä oikeusturvajärjestelyistä.

Viestin jäljentämisen edellytykset

Ehdotetun poliisilain 5a luvun 4 §:ssä säädetään tiedustelumenetel-
mien käytön edellytyksistä. Esityksen perusteluiden (s. 179) mukaan
jäljentämisen käyttämisen edellytykset olisivat tiukemmat silloin, kun
jäljentäminen kohdistuisi viestiin. Viestillä tarkoitettaisiin nimenomaan
perustuslain 10 §:ssä turvattua luottamuksellista viestiä. Näyttää siltä,
että säädöksessä (5a luvun 28 §) ei asiaa kuitenkaan ole huomioitu.
Sen sijaan sotilastiedustelua koskevassa laissa asiasta on ehdotettu
säädettyväksi (laki sotilastiedustelusta 54 §).

Vieraan valtion virkamies tiedustelumenetelmän käyttäjänä

Ehdotetun poliisilain 5a luvun 57 §:n 3 momentin mukaan vieraan val-
tion toimivaltaisella virkamiehellä olisi suojelupoliisin päällikön pää-
töksellä oikeus Suomen alueella kansallisen turvallisuuden suoja-
miseksi toimia yhteistyössä suojelupoliisin kanssa ja suojelupoliisin
poliisimiehen ohjauksessa ja valvonnassa käyttää niitä tiedustelume-
netelmiä, joiden käytöstä päättämisestä säädetään 9, 10, 18, 20 ja 24
§:ssä. Näitä keinoja ovat suunnitelmallinen tarkkailu, peitelty tiedon-
hankinta, peitetöiminta, valeosto ja tietolähteen ohjattu käyttö.

Käsitykseni mukaan näiden tiedustelumenetelmien käyttö on perustuslain 124 §:ssä tarkoitettu julkinen hallintotehtävä, johon sisältyy julkisen vallan käyttöä, mahdollisesti merkittävää julkisen vallan käyttöä. Jos jonkun tiedustelumenetelmän, esimerkiksi peitetoiminnan, katsotaan sisältävän merkittävää julkisen vallan käyttöä, se voidaan PL 124 §:n mukaan antaa vain viranomaiselle, joka käsitykseni mukaan voi tarkoittaa vain suomalaista viranomaista.

Joka tapauksessa tälle vieraan valtion virkamiehelle tulee PL 124 §:n vakiintuneen tulkintakäytännön mukaan säätää Suomen lain mukainen virka- ja vahingonkorvausvastuu.

Rikoslain 40 luvun 12 §:n 3 momentissa säädetään virkamiehestä koskevien 40 luvun säännösten soveltamisesta ulkomaiseen virkamieheen:

Tämän luvun 1–3 ja 14 §:ää sovelletaan, viraltapanoseuraamusta lukuun ottamatta, myös ulkomaiseen virkamieheen. Ulkomaiseen virkamieheen, joka toimii Suomen alueella kansainvälisen sopimuksen tai muun kansainvälisen velvoitteen nojalla tarkastus-, tarkkailu-, takaa-ajo-, yleisen järjestyksen ja turvallisuuden ylläpitämis- tai rikosten ennalta estämis- ja esitutkintatehtävissä taikka joka toimii Suomen alueella kansainvälisestä oikeusavusta rikosasioissa annetun lain nojalla Suomen viranomaisen esittämän tai hyväksymän oikeusapupyynnön perusteella esitutkinta- tai muissa virkatehtävissä, sovelletaan myös, viraltapanoseuraamusta lukuun ottamatta, tämän luvun 5 ja 7–10 §:ää.

Käsitykseni mukaan ehdotuksessa tarkoitettulla tavalla toimivaan ulkomaiseen virkamieheen sovellettaisiin vain rikoslain 40 luvun 1–3 ja 14 §:ä. Ulkomaisen virkamiehen toiminta Suomen alueella ei tässä tapauksessa nojautuisi momentin toisessa virkkeessä mainittuihin perusteisiin.

Käsitellessään hallituksen esitystä eduskunnalle laiksi yksityisistä turvallisuuspalveluista sekä eräiksi siihen liittyviksi laeiksi perustuslakivaliokunta totesi (PeVL 22/2014 vp — HE 22/2014 vp):

Perustuslain 124 §:ssä kielletään merkittävää julkisen vallan käyttöä sisältävien tehtävien antaminen muulle kuin viranomaiselle. Merkittävänä julkisen vallan käyttämisenä on pidettävä esimerkiksi itsenäiseen harkintaan perustuvaa oikeutta käyttää voimakeinoja tai puuttua muuten merkittävällä tavalla yksilön perusoikeuksiin (ks. esim. PeVL 20/2002 vp, s. 3/I ja HE 1/1998 vp, s. 179/II). Selvänä on pidetty, että perustuslaki estää varsinaisen poliisitoiminnan yksityistämisen (PeVL 20/2002 vp, s. 3/II ja PeVL 28/2001 vp, s. 6/I). Perustuslakivaliokunta on arvioinut valvontarangaistuksen apuvalvojan asemaa PL 124 §:n kannalta lausunnossaan 30/2010 vp. Apuvalvojalle on säädetty rikosoikeudellinen virkavastuu.

Viranomaisyhteistyössä vieraan valtion virkamiehen valeosto ja peitetoiminta Suomessa on ensimmäisen kerran mahdollistettu ns. MLA ja

Napoli 2 –sopimuksissa. Niissä on säädetty vieraan valtion virkamiehen Suomen lain mukaisesta virkavastuusta ja yksityisoikeudellisesta vastuusta. Nykyisin vastaavasta tilanteesta on säädetty laissa rikosasioita koskevaa eurooppalaista tutkintamääräystä koskevan direktiivin täytäntöönpanosta (430/2017), jonka mukaan direktiivin 2014/41/EU lainsäädännön alaan kuuluvat säännökset ovat lakina noudatettavia. Direktiivin 17 artiklan mukaan vieraan valtion virkamiehiä pidetään täytäntöönpanovaltion virkamiehinä heitä vastaan tehtyjen rikosten tai heidän tekemiensä rikosten osalta. Direktiivin 18 artiklassa on säädetty vastaavasti virkamiesten siviilioikeudellisesta vastuusta.

Perustuslakivaliokunnan olisi arvioitava, onko ehdotettu sääntely perustuslain 124 §:n kannalta hyväksyttävä, ja olisiko vieraan valtion virkamiehille joka tapauksessa säädettävä Suomen lain mukainen virkavastuu ja vahingonkorvausvastuu.

Suomalainen virkamies ulkomailla

Hallituksen esityksen mukaan (s. 102) ulkomailla tapahtuva tiedustelutoiminta saattaa tapauskohtaisesti täyttää jonkin kohdevaltion rikoslainsäädännössä rangaistavaksi säädetyn teon tunnusmerkistön.

Esityksessä ei kuitenkaan ole tämän enempää arvioitu tällaisen menettelyn hyväksyttävyyttä ja seurauksia. Minkälaisilla perusteilla suomalainen virkamies voidaan määrätä virkatehtävään ulkomaille tietäen, että hän tulee toimimaan kohdevaltion lainsäädännön vastaisesti? Miten suhtaudutaan ja miten menetellään, jos virkamies joutuu kohdemaassa vastaamaan rikoksestaan? Mikä on hänet tehtävään määränneen virkamiehen vastuu? Mikä on Suomen valtion vastuu mahdollisessa kohdemaassa tapahtuvassa rikosprosessissa? Miten Suomen valtio korvaa tai hyvittää mahdollisen rangaistuksen jonka virkamies joutuu kärsimään?

Poliisin peitetoimintaa arvioidessaan perustuslakivaliokunta totesi (PeVL 5/1999 vp – HE 34/1999 vp):

Epäsovinnaisia toimivaltuuksia voidaan luonnehtia niin, että ne merkitsevät poliisin oikeutta toimia vastoin joitain rikosoikeudellisia kieltoja ilman virkavastuuta. Tällainen virkatoiminta on valtiosääntöoikeudellisesti jo sinänsä merkittävä hallitusmuodon 92 §:ssä edellytetyn hallinnon lainalaisuuden periaatteen kannalta. Periaatteen voidaan katsoa merkitsevän muun ohella sitä, että julkiselle viranomaiselle ei ilman erittäin painavia syitä ja täsmällisesti määriteltäviä edellytyksiä voida antaa uudenlaista toimivaltaa suorittaa toimia, jotka muutoin ovat rikosoikeudellisesti sanktioituja myös viranomaisen tekeminä.

Lisäksi on todettava, että lähtökohtaisesti kaikista viranhaltijan asemaan vaikuttavista seikoista on säädettävä lailla perustuslain 80 §:n 1 momentin perusteella.

(PeVL 35/2016 vp – HE 90/2016 vp):

Perustuslain 80 §:n 1 momentin mukaan yksilön oikeuksien ja velvollisuuksien perusteista on säädettävä lailla. Säännös koskee myös virkamiehen oikeuksia ja velvollisuuksia

Perustuslakivaliokunnan olisi arvioitava, onko ehdotettu sääntely hyväksyttävää ja täyttääkö se perustuslain 80 §:n 1 momentin vaatimukset.

Tietoliikennetiedustelun käytön edellytykset

Muun kuin valtiollisen toimijan tietoliikenteeseen kohdistuva tiedustelu olisi ehdotuksen mukaan (laki tietoliikennetiedustelusta siviilitiedustelussa 4 § 2) mahdollista, jos tiedustelun ”voidaan olettaa olevan välttämätöntä tiedon saamiseksi tiedustelutehtävän kannalta”.

Perustuslakivaliokunnan olisi arvioitava, täyttääkö tämä kynnys hallituksen esityksen perusteluissa selostetun Szabo & Vissy v. Unkari – tuomion vaatimuksen yleisestä ja yksittäistapauksellisesta ehdottomasta välttämättömyydestä (”strictly necessary”).

Tietoliikennetiedustelun kohdistaminen

Ehdotetun säännöksen 5 §:n 3 momentin mukaan hakuehtoina ei saa käyttää Suomessa oleskelevan henkilön hallussa olevan tai tämän oletettavasti muuten käyttämän telepäätelaitteen tai teleosoitteen yksilöiviä tietoja.

Tämä raja ei koske Suomen ulkopuolella tilapäisesti olevaa suomalaista (tai muuta Suomessa vakituisesti asuvaa henkilöä). Viitaan edellä jaksossa II kohdassa 3.6 lausumaani.

Perustuslakivaliokunnan olisi arvioitava, onko ehdotettu sääntely hyväksyttävä Suomen ulkopuolella tilapäisesti olevan suomalaisen tai muun Suomessa vakituisesti asuvan henkilön perusoikeussuojan kannalta ja täyttääkö ehdotettu sääntely vaatimuksen riittävistä oikeusturvajärjestelyistä.

Tietoliikennetiedustelun käytöstä ilmoittaminen

Tietoliikennetiedustelun käytöstä ilmoittamista koskevassa säännöksessä (20 §) ehdotetaan, että tiedustelusta ei tarvitse ilmoittaa, jos saadut tiedot on laissa mainituilla perusteilla hävitetty. Epäselväksi jää, miksi ilmoittamista ei tässä tapauksessa olisi tehtävä ja miten ne yleiset periaatteet, joilla yleisesti ilmoittamisvelvollisuutta perusteellaan, eivät olisi relevantteja tässä tilanteessa.

Lisäksi ilmoitusvelvollisuus olisi ainoastaan Suomessa olevalle henkilölle, mikäli hänen luottamuksellisen viestin sisältö on selvitetty tai tallennettu. Säännöksen mukaan esimerkiksi tilapäisesti ulkomaille olevalle suomalaiselle ei tarvitsisi ilmoitusta tehdä.

Perustuslakivaliokunnan olisi arvioitava, täyttääkö ehdotettu sääntely vaatimuksen riittävästä oikeusturvajärjestelystä.

Rikoslaki

Ehdotuksessa esitetään muutettavaksi rikoslain 12 lukua siten, että siihen lisättäisiin säännös, jonka mukaan 12 luvussa tarkoitettuna rikoksena ei pidetä poliisilain 5 a luvun, tietoliikennetiedustelusta siviilitiedustelusta annetun lain tai sotilastiedustelusta annetun lain mukaisesti tiedustelumenetelmän käyttöä.

Mielestäni säännös on liian lavea eikä sen tarpeellisuutta ole riittävän kattavasti tarkasteltu ehdotuksen perusteluissa eikä sen soveltamisen vaikutuksia ole arvioitu.

Säännöksen on ensinnäkin tarkoitus koskea kaikkia tiedustelukeinoja eikä ainoastaan esimerkiksi peitetoimintaa missä salaisen tiedonhankinnan osalta on säädetty mahdolliseksi osallistua rikolliseen toimintaan. Lisäksi herää kysymys, onko säännöstä tarkoitus soveltaa myös tietolähdetoimintaan ja ohjatun tietolähteen käyttöön. Sääntelyssä on jäänyt myös täysin huomioimatta se, kuka tämänkaltaiseen toimintaan myötäisi luvan ja mitä seikkoja lupaan tulisi sisällyttää. Ilman etukäteen annettua lupaa on mahdotonta myöhemmin arvioida toimiko virkamies annettujen ehtojen ja määräysten mukaisesti. Myös toiminnan valvonta olisi tältä osin vaikeaa.

Lisäksi vaikuttaisi siltä, että asianmukaisesti toteutettuna kyseeseen voisi tiedustelukeinojen käytön osalta tulla lähinnä 12 luvun 9 ja 11 §:ssä mainitut tekotavat, eivät kaikki 12 luvussa mainitut tunnusmerkit.

Perustuslakivaliokunnan olisi arvioitava, onko näin laaja rikosvastuun poistaminen virkatoiminnassa tapahtuvasta menettelystä välttämätöntä ja hyväksyttävää.

IV LOPUKSI

Voimassa oleviin salaisiin tiedonhankintakeinoihin verrattuna ehdotettu tiedustelulainsäädäntö merkitsee edellä esitetyn mukaisesti hyvin syvälle käyvää laajennusta tiedusteluviranomaisten mahdollisuuteen puuttua yksityisyyden suojaan ja luottamuksellisen viestinnän suojaan. Sikäli kuin ehdotettu sääntely on perusoikeusjärjestelmän kannalta hyväksyttävä, sen hyväksyminen on lainsäätäjän harkinnassa oleva yhteiskuntapoliittinen ratkaisu.

Oikeusasiamies

Petri Jääskeläinen

Asiakirja on hyväksytty sähköisesti asianhallintajärjestelmässä.